

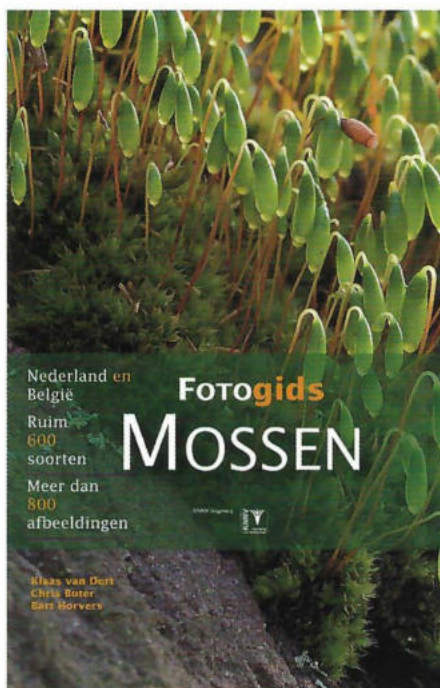
Recensies

Om de Noord. Het zeedorpenlandschap van Egmond aan Zee. Gerjan Zwaan.

Jubileumuitgave Duinlandjesvereniging De Noord, Egmond aan Zee, 2010; 220 pagina's. ISBN 9789064556241. € 19,50, verkrijgbaar bij Boekhandel Dekker (072-5061473) en Foto Jonker (072-5061285), beiden in Egmond aan Zee.

RECENSENT: JULIUS RÖNTGEN.

Geograaf Gerjan Zwaan is al tien jaar voorzitter van de Duinlandjesvereniging De Noord in Egmond aan Zee. Op basis van archiefonderzoek, talloze foto's, oude kaarten, reproducties van schilderijen en interviews met oude Egmondse ('derpers') beschrijft de auteur het oude en hedendaagse zeedorpenlandschap. Bijna nergens langs de Nederlandse kust tref je dit in zo'n variatie en op zo'n schaal aan. In Dorp in het duin volgt een historisch-geografische schets van dit particuliere duingebied, dat jarenlang in bezit was van de familie Six van Wimmenum. Je maakt de overgang mee van visserij naar kleinschalige tuinbouw. In Het historische zeedorpenlandschap ligt de nadruk op de ontwikkeling van dit landschap vanaf het begin van de vorige eeuw. Een viertal informanten geven vorm aan deze oral history, verderop aangevuld met korte interviews. Je wordt geïnformeerd over ontginning, bemesting en bestrijding van wateroverlast in de 'dallen'. In hoofdzaak teelt de derper-visserman aardappels in het onvruchtbare zand. Met veel kunst en vliegwerk verbouwt men ook veldsla (vetzaad), tulpen, gladiolen en wat al niet. Onder het wakende oog van de koddebeiers stropen ze meeuwen, bramen en konijnen. In Verloren land gaat het over de omvorming van de duinlandjes naar natte duinvalleien, wat bij de derpers niet in goede aarde valt. In de verdere hoofdstukken volgen al die Egmondse dallen, met karakteristieke namen als Dooiedal en Vijgendal, met hun tuinders. Ook komt het Egmonder dialect aan bod. Een korte literatuurlijst maakt dit boek compleet.

Fotogids Mossen. Klaas van Dort, Chris Buter, Bart Horvers. KNNV-uitgeverij, Zeist, 2010; 384 pagina's. ISBN 9789050113120. € 49,95.

RECENSENT: JULIUS RÖNTGEN.

Al enige jaren was er behoefte aan een handzame gids die tegemoet komt aan de wensen van een steeds groter aantal moskeners. De klassieke determinatietabellen van de Veldgids Mossen uit 1998 bleken voor de geïnteresseerde leek een te groot struikelblok te zijn. Aan die wens tot een grotere toegankelijkheid komt de nieuwe gids in ruime mate tegemoet. Op twee manieren wordt het terrein van de mossen ontsloten. De mossen zijn te vinden via acht soortgroepen, gebonden aan bepaalde groeiplaatsen. Er blijven dan nog acht zeer algemene soorten over die niet aan een bepaalde groeiplaats gebonden zijn. Daarnaast zijn de mossen ook te vinden via de gebruikelijke determinatiesystematiek. En dan is de foto van de soort met de beschrijving gemakkelijk via de alfabetische lijst van Nederlandse namen op te sporen. Van de 712 opgenomen soorten worden er 600 met foto's getoond, waarbij ook aan details grote aandacht wordt besteed. Een handig schuifje in de kantlijn geeft de mate van zeldzaamheid in Nederland en België aan. Aan het voorkomen in de duinen is een speciaal hoofdstuk gewijd, waarbij gewezen wordt op de overeenkomst met de mosflora van de droge heide. Het groot en klein duinsterretje zijn voorbeelden van algemeen in de duinen voorkomende soorten. De waarde van de gids wordt verhoogd door de lijst met wetenschappelijke namen en de daar aangegeven mate van zeldzaamheid en voorkomen. Een geactualiseerde literatuurlijst, een gebruiksdvies voor de loop en enkele internetverwijzingen maken het boek compleet.

Duinen en mensen. Noordkop en Zwanenwater. Rolf Roos. NatuurMedia, Amsterdam, 2011; 161 pagina's. ISBN 9789080815841. € 34,50.

RECENSENT: LEO SPRUYT.

De serie Duinen en Mensen van ecooloog en kunstliefhebber Rolf Roos blijkt bij een breed publiek aan te slaan. Na een deel over de Kennemerduinen ligt nu het langverwachte tweede deel, over de Noordkop en het Zwanenwater, in de boekhandel. Een team van archeologen, historici en duinvrienden heeft onder redactie van Rolf Roos dit werk zo mogelijk nog toegankelijker geschreven en geïllustreerd dan het eerste deel. Index, tekst- en beeldverantwoording en vermelding van bronnen ontbreken niet. Het boek begint met de historie van de duinen ten noorden van de Hondsbossche Zeewering. Op de geschiedenis van de kuststreek rond Callantsoog hebben de Vikingen grote invloed gehad. Ze waren daar geen piraten of zeeroovers, maar hadden er net als de lokale bevolking gewoon boerderijen. Zij assimileerden moeiteloos met het kustvolk. Het leeuwendeel van het boek gaat over de bijzondere flora en fauna rond het Zwanenwater. Het is aan Jac. P. Thijssse te danken dat het een natuurmonument is geworden. F.W. van Eeden, vader van Frederik, wordt op bladzijde 86 genoemd als de bedenker van het woord 'natuurmonumenten'. Daaronder volgt een mooi citaat: "De duinen zijn met gras en helm begroeid, en van hunne toppen zien wij op een lange en brede vallei: Het Zwanenwater, een der meest oorspronkelijke en woestevelden van Holland. Een onafzienbaar dal, aan weerszijden door duinen begrensd. Ter linkerzijde moerassig, met een groen plantenkleed bedekt, rechts met een uitgestrekte zoetwaterplas, twee langwerpige meertjes vormend, aan de boorden met riet bewassen, helderblauw afstekend tegen de hoge gele duinen." Een monumentaal citaat in een monumentaal boek. Wie meer wil weten, kan terecht op de website www.duinenenmensen.nl. Maar eigenlijk weten we het al: dit boek wilt u vast niet missen.

